

DEBRECENI KOSSUTH-UTCAI TEMPLOM BELSŐ DÍSZÍTÉSE

Részlet Dr. CSIKESZ SÁNDOR egyetemi professzornak
1937. évi március hó 21-én délután 5 órakor a Kossuth-
utcai templom félszázados fennállása, megújítása, belső
díszítése és újra megnyitása alkalmával tartott ünnepi
előadásából

DEBRECEN
KIADJA A KOSSUTH-UTCAI EGYHÁZRÉSZ
1937.

VÁROSI NYOMDA, DEBRECEN

1937—747

„Fél évszázaddal ezelőtt az ország legkiválóbb építőművész tanára (Petz Sámuel) megépítette a debreceni Kossuth-utcai református templomot. — Tömérdek szép épületet tervezett, de a legsikerültebbnek, a legszebb művének a Kossuth-utcai templomot tartotta. És tényleg, aki kívülről rátekintett erre, csodálta szép arányait, finomságát és a benne mégis megnyilatkozó erőt, az ég felé törő tornyot és az egész, szilárdan, alázatos fenséggel emelkedő templomot. Kívülről a mű méltó volt az alkotójához, méltó volt a nagy alapítókhoz. A templom tervrajzát, kivitelét, építészeti finomságait évtizedeken át szemléltették az építészeti katedrákon, de ha belülről néztük meg a templomot, nyersen vakolt falai egészen úgy maradtak, mint ahogy az építéskor a kőművesek otthagyták, mindenféle dísz, mindenféle enyhítő színezés nélkül.

A templom gót stílusban épült. A gótika nemes arányai kapcsolódnak benne a karzatok aljának masszív, román stílusra emlékeztető kidolgozásával.

A gótika törvénye azt kívánja, hogy ahol a falburkolat nincs nemes márványból, vagy kőből, vagy nincs csengővé égetett téglából, oda vakolat kerüljön, és pedig nemes vakolat és a vakolatra enyhe, inkább ornamentális díszítés. Ez a díszítés a középkori templomokban a Krisztus életét és a szentek életét ábrázoló festmények mellett a római egyház szent szimbólumait, szimbólikus, jelképes ábrázolásait is szerette és alkalmazta.

Amikor a Kossuth-utcai templom renoválásának a kérdése felmerült és nyilvánvalóvá lett az az óhaj, hogy ez a művészi templom belülről is olyan szép, harmónikus köntösbe öltözzék, mint amilyen nagyszerű kívülről, nagyon nehéz probléma vetődött fel. Egész teljességében elibénk állt az a kérdés: *szabad-e, lehet-e református templomot* olyan módon *kifesteni*, hogy a gótika által követelt, stílusos belső festése legyen, s ez a festés összhangban legyen a kezdettől fogva alkalmazott színes ablakokkal és üvegfestéssel, amiknek pompás színtarkasága még elviselhetetlenebbé tette a nyers vakolat komor, ízléstelen színét. Kezdetről fogva világos volt mindnyájunk előtt, hogy református templomban semmiféle emberi alakot, szenteket, sőt magát az Úr Jézus Krisztust sem szabad kiábrázolni. A gótika által engedett festői terület tehát egyrészt a díszítő ornamentikára, másrészt a református keresztyén szimbólumok alkalmazására korlátozódott. Díszítő ornamentika festését, hogyha az kellő ízléssel, harmónikussággal történik: józan ésszel egyetlen

református ember sem kifogásolhatja, mert a díszítő ornamentika a falak egyhangú színeit keretezi, osztja apró mezőkre és segíti elviselhetőbbé tenni. Gótikus templomban pedig annyi az oszlop, a szöglet, a boltív, annak kőből, vagy téglából készített éle, zárköve, kerete stb., hogy azok már maguk követelik a díszítő festés alkalmazását. Ilyen szerény díszítő festés külföldön is, hazánkban is számtalan református templomban van; a debreceni újabb templomokban is látható. Még a legegyszerűbb falusi templomokban is megvan ez a díszítő festészet, ha másutt nem, az úrasztala rácsán, a padokon, a szószék koronáján, a karzatok oldalán, a mennyezeten stb., stb.

A gót stílus természete azonban megengedi a szimbólikus képek alkalmazását. A kérdés az volt: *melyek azok a szimbólikus képek, amelyek a magyar református egyház hitvallásával, istentiszteleti elveivel és egyházművészeti elveivel összeférnek?* Ezeknek a kiválasztásában négy nagy vezérlő elv volt az irányító. *Az első: feltétlenül a Bibliából legyen az a szimbólum,* ez a jelkép véve és mindenütt jelöltessék meg a bibliai hely is, hogy a legegyszerűbb hívő is reákereshessen a Szentírásban és meggyőződhesse, hogy az a szimbólum a Bibliából vétetett. *Második: egyenlő mértékben vétessék az Ószövetségből és Újszövetségből,* mert református egyházunk alaptanítása, hogy a Szentírás két része egymást egészíti ki, egymást világosítja meg, egymást magyarázza, s minden ószövetségi ígéretnek újszövetségi beteljesülés felel

meg. *Harmadszor* : a már előbb említett elv megtartása, hogy t. i. *semmiféle emberi alak ki ne ábrázoltassék*, megpótolva azzal, hogy *ez a kiábrázolás semmi körülmények között sem lehet szobormű, vagyis faragott kép, melyet Isten a tíz parancsolatban tilt. Negyedszer* : *minél bővebben alkalmaztassanak bibliai Igék a falakon*, közöttük különösen a tíz parancsolat, az úri imádság, a szeretet királyi parancsa, s a lélekben és igazságban való istenimádás parancsolata, valamint az úrvacsora szereztetési igéi és a legismertebb zsoltárok részletei.

Ezekhez hozzájárult még az az elgondolás, hogy az így kiválasztott *bibliai szimbólumok az Ó- és Újszövetségnek lehetőleg a legfontosabb részeire célozzanak, s alkalmasak legyenek arra, hogy a hívő ember egész életét, s így magát az élő gyülekezetet is pásztrolhassák.*

A református istentisztelet legfőbb része az *igehirdetés* és legáhítatosabb része az *úri szent vacsora*, az Úr Jézus Krisztusnak bűneinkből megváltó halálára emlékezés.

A Kossuth-utcai templom falát díszítő bibliai szimbólumok közül nincs egyetlen egy sem, amelyik ne ezekre emlékeztessen és ne az előbbi elvek alapján terveztetett volna.

Minden a Bibliából vétetett és minden azt célozza, hogy ennek a templomnak a hallgatósága a Bibliával minél inkább ismerős legyen. Művészileg az volt

a célunk, hogy az egyes festmények lehetőleg beleilleszkedjenek és elvegyüljenek a környező díszítő festésbe, s amely szimbólikus képek nagyobbak, élénkebb színezésűek, azok a karzatokba és a karzatok alá kerüljenek, ahol nincsenek annyira szem előtt és nem vonják el a figyelmet az egész templom belső színezésének békességes összhatásától

Ha bemegyünk a templomba a torony alatti főajtón, az orgonakarzatot tartó oszlopok fölé ez az Ige van írva: „*Emeljétek fel kezeiteket e szent helyen és áldjátok az Urat*“ (CXXXIV. zsolt. 2. v.). Ki akarja ez fejezni azt, hogy ez a hely az imádkozásnak háza és az Isten áldásának (igehirdetésben és sákramentumokban nyújtott áldásainak) átvételi helye.

A templom főhajójának, az orgona-karzattól a kupoláig jobbról, balról két-két ablaka van. Mind-egyik ablakot két-két bibliai jelkép vesz körül. Egyik helyen látható a *Páskabárány*, amint vére érettünk ömlik, a másik oldalon a *húsvéti diadalmas Bárány*, aki elvette a világ bűneit (Jelenések kve 5: 12). Az egyik ablak mellett a *sareptai özvegy olajos korsója* és rajta kicsiny tányérkában a *maroknyi lisztecskével*, amellyel Illyést, az Ószövetség legnagyobb prófétáját táplálta (I. Kir. 17: 10—16). Az ablak másik oldalán az *újszövetségi csodatétel az öt árpakenyérrel és két hallal* (Márk ev. 6: 30—44). A másik oldali ablakok mellett egyfelől az *ószövetségi rézkigyó*, mely Krisztust jelképezte, aki reánézett, halálos betegségéből is meggyógyult (IV. Mózes 21: 9). Másfelől az *újszövetségi szőlőtő*, amely ugyancsak

Krisztust jelképezi, aki nélkül gyümölcsöt nem teremhetünk, a mi csak belőle felnövő venyigék vagyunk (Ján. ev. 15. r.). A másik ablak mellett egyik felől *Noé galambja* a béke olajágával (I. Móz. 8 : 11), másik oldalról a *Szentlélek galambja* a lélek tüzével (Lukács ev. 3 : 22). Mindegyik szimbólum a testet-lelket megszabadító és éltető könyörülő Szeretetről beszél.

Ennek a főhajónak az oldalfülkéiben egész sereg kedves szimbólikus kép húzódik meg. Baloldalon *Áron főpap virágzó vesszeje* (IV. Mózes 17 : 1—13), vele szemben a *Béthel oszlopa*, melyet Jákób emelt (I. Mózes 35 : 13—15). Az ablakok között és mellett a *frigyláda*, rajta a kérubokkal (II. Mózes 37 : 1—9).

A következő fülke a József történetéről szól. A két ablak között a *József kéréje, amely előtt a testvéreinek kéréi meghajolnak* (I. Móz. 37 : 5—8). A fülke oldalfalán egyikfelől a *fáraó sötömesterének álma a három kosár süteménnyel, melyet az égi madarak megesznek* (I. Móz. 40 : 16—19), másik oldalról a boldog sorsra jutó *pohárnok álma, aki a szőlőből mustot facsar a fáraó poharába* (I. Móz. 40 : 9—13). A harmadik fülkében a Krisztus példázata a *négyféle szántóföldről* ; az útfélre, kövek közé, tövisek közé esett magról és a jó földbe esett magról (Máté ev. 13 : 3—9).

A balkéz felőli oldalfülkében az első oldalfülke a *búza közötti konkolyt ábrázolja* (Máté 13 : 24—30) s az egyik oldalfalon a *tiszta búzakévek* vannak összerakva az aratás után (Máté ev. 13 : 30), a másik

oldalón pedig *a konkoly ég olthatatlan tűzzel* (Máté ev. 13 : 30).

A középső fülkében az ablakok között és körül nő fel *a mustármag terebélyes fává*, úgy, hogy az égi madarak fészket raknak rajta (Máté ev. 13 : 31—32). Az egyik oldalfalon a *füstölgő gyertyabél* (Máté ev. 12 : 20), a másik oldalón a *töredezett nádszál* (Máté ev. 12 : 20) jelképezi a mi gyarló életünket, amelyen Krisztus könyörül. Az utolsó oldalfülkében a *mezők liliomait és az égi madarakat* láthatjuk, mint Krisztus felejthetetlen példázatának visszfényét (Máté ev. 6 : 28—30).

Az orgona-karzatón az egyik oszlop felett a *Biblia nyitott könyve* áll, az életnek könyve ; a másik oldalón *két görög betű : alfa és ómega*, jelezve Krisztust, a világ Urát, aki Kezdet és a Vég.

Az orgona mögött *feltör a fény sugar*, hogy belőle még jobban kiemelkedjék az orgona szép arányossága s az orgonamelletti ablakoknál ott vannak ábrázolva az *ószövetségi templomi hangszerek : a lant, a hegedű, a cimbalom*, stb. (XXXIII. zsoltár).

*

A templom kupolája három karzattal van keretezve. A baloldali a férfiak karzata, a jobboldali a nők karzata. Egész természetes volt, hogy a férfiak karzata alatti részben férfiakról szóló példázatokat, a nők karzata alatti részben női példázatokat örökített meg a Bibliából a festőművész. A szemben

lévő karzatot, mint a templomnak a legvégét a végső eseményeknek, életünk végén bekövetkező boldog örökélet és kárhozat szemléltető bibliai képeinek szenteltük.

A *férfiak karzatánál* a legnagyobb kép az *elvesztett bárány* képe (Lukács 15 : 1—7). Az elvesztett bárány tövisbokor közé szorulva, a meredek mélységben kiált szabadításért, míg nem a Jó Pásztor megtalálja. A másik példázat *a mezőben elrejtett kincsről* szól (Máté 13 : 44). A középső kép a *tengerbe vetett háló* példázatát állítja szemünk elé, ahol a halak mindenféle fajtáját egybefoglalja a gyalom (Máté 13 : 47). Egyike a legszebben sikerült szimbólikus képeknek a *drágagyöngyről szóló példázat* képe, ahol a kereskedő asztalán tálakban egymásra halmozva ragyog a sok gyöngy és egy külön kiemelt helyen fényt szikrázva ragyog az az óriási, egyetlen drágagyöngy, amelyért a kereskedő mindenét odaadja (Máté ev. 13 : 46). Az utolsó kép *a templomi adógaras* megfizetését ábrázolja, amint Péter a hal szájából veszi elő Krisztus szavára az adópénzt (Máté 17 : 24—27).

A férfiak felső karzatának legnagyobb ékessége a *XLII. zsoltár* szimbólikus képe, ahol az élő víz forrásához a szomjúhozó szarvas kívánczik, „*úgy kívánczik az én lelkem hozzád, óh Isten !*“ (XLII. zs. 2. v.). Szemben vele az *ószövetségi és újszövetségi élet-halál útja* van ábrázolva, egyikfelől a Veres-tenger habjai, amint Mózes előtt „*kétfelé válnak a vizek*“ (II. Móz. 14 : 21) és a választott nép átment a halál-

ból az életbe. A másikkal szembe fordított meredek hegyeken vezető *keskeny út és szoros kapu*, amely visszavezet az örökéletre, jelképezi a Krisztus felhívását: „*Menjetek be a szoros kapun*“ (Máté 7 : 13—14). A férfikarzat nagy ablaka mellett egyikfelől az *ószövetségi törvényadás* lángoló fényvel körülvett *két kőtáblája* (II. Móz. 31 : 18 ; 32 : 15, 16), másikkal szembe fordított az *újszövetségi égő hitű Pünkösöd lángoló kettős tüzes nyelvei* (Ap. csel. 2 : 1—4).

A férfiak karzatának összes képei azt akarják kifejezni, hogy a református férfi vezesse a családját imádságban, Igében és az örökélet keresésében, a Mennyei ország kincseiben, a törvény és az anyaszentegyház kívánságai megtartásában.

*

A *női karzat* alatt a legnagyobb kép, amelyik szintén egyike a legsikerültebbeknek, a *tíz szűzről szóló példázat* képe. Hatalmas bástyafal választja el a belső fényt a külső sötétségtől. A sötét lépcsőkön öt elárvult, kialudt mécs jelképezi a bolond szüzeket s a várfalon belül az öt vígan lobogó mécs jelenti azokat a boldogokat, akik idejében gondoskodtak a hit mécseséről (Máté ev. 25 : 1—13). Nagyon hangulatos az *elveszett drachma kereséséről szóló kép* (Lukács 15 : 8—10). Megható a középső kép, amely a *szegény özvegy adakozását* ábrázolja. A kéztartásban ki van fejezve az adakozás készsége, de a reménytelenség is, hogy mindenét odaadta (Lukács 21 : 1—4). Minden

gyengesége mellett is erőt fejez ki a *hamis bíró ajtaján öklével dörömbölő özvegy* keze (Lukács 18 : 1—8). Régi magyar otthonokra emlékeztet a *három mérce lizthez kovászt hozzádörzsölő asszonyi kéz*, mint a kovászról szóló példázat szimbólikus ábrázolása (Máté ev. 13 : 33).

A nők karzata felső részében a legkiemelkedőbb szimbólikus kép a *XXIII. zsoltárt* ábrázoló kép, amely az egész templomfestészetnek a leghangulatosabb, legkedvesebb képe. Tizenkét bárány jelképezi Izráel tizenkét nemzetségét, a tizenkét apostol által megtérített összes népeit a világnak, akik mind az Úrban nyugosznak meg szép kies helyen s mindnyájuk vallomástétele az : „*Az Úr az én pásztorom, nem szűkölködöm*“ (XXIII. zsolt. 1. v.). Az örökös pásztort a bárányok mögött a földbe tűzött pásztorbot képviseli. A vele szemben lévő ablak mellett kettős kép van. *Az ószövetségi : a hegyen megnyugodott bárka* (I. Mózes 8 : 4), az újszövetségi : *a kősziklára épített ház* (Máté 7 : 24—25). A nagy ablak mellett két égő lángkévében egyik felől *az ószövetségi égő csipkebokor van*, amely ég, de meg nem emésztetik (II. Móz. 3 : 1—5), másikfelől *az Ige kétélű lángpallosa* (Zsidókhöz írt lev. 4 : 12).

A női karzat valamiképpen arra akar tanítani, hogy a nő adakozásával, takarékoságával, hitével, bízó imádságával, okos házi munkájával, Istenben megnyugvó lelkületével, a viharok és veszedelmek között is a ház belső békességének munkálásával,

egyszóval Igével és imádsággal munkálhatja legjobban önmaga és házanépe lelki idvességét.

*

Az emberi élet végső bűnbánatával és hitével ismertet meg a *középső karzat*, amely a torony alatti főbejárattal szemben van. A szószéktől számítva az első kép a *bűnbánatra intő kakas*, amelyik a Krisztust megtagadó Pétert indította el sírásra (Máté 26 : 73—75), hajnalfény felragyogásában serkent a bűnbánatra. Mellette az *ótestamentomi halálos ítélet szimbolikus képe*, amint a kéz lángoló betűkkel felírja : „*Mene, mene, tekel, ufarszin*“ (Dániel 5 : 26—28) megméréttél, könnyűnek találtattál. A két ablak között lángfellegben hollószárnyakon *repül az ítélet könyve* (Zakariás 5 : 1—4), s ítéletet hirdet az egész világ felett. A másik oldalon *a halálból kegyelmet hirdető kéz*, amely a *páska-bárány vérével hinti meg az ajtófélfát*, hogy az elsősülött meg ne haljon az egyiptomiakat ért tizedik csapásban (II. Mózes 12 : 1—14). A legmegragadóbb képek egyike az *utolsó ítélet példázatát ábrázolja*, amint az *égi Bíró elválasztja a juhokat a kecskéktől* (Máté 25 : 31—46). Krisztust, a világ Királyát lángoló pásztorbot jelképezi, amely előtt szelíden és alázatosan hajolnak meg a bárányok, göggel és bosszúsággal torpannak meg a kecskék.

A végső dolgoknak (ú. n. eschatológiának) szentelt *középső karzat felső részén* az ítélet között is

felragyogó irgalmasság képei vannak. Egyikfelől „*Babilon folyóvizeinél ott ültünk és sírtunk*“ felirattal a CXXXVII. zsoltár képe a fűzfákra felakasztott hegedűvel. Seholy élő lélek, csak a bánat az úr, de átragyog a felhők közül a kegyelem sugara. Szemben vele a XLVI. zsoltár képe, ahol szörnyű ég- és földindulás között hegyek szakadnak a tengerbe, de az Úr népe a kegyelem fénysugarában ragyogó várban biztosan érzi: „*Nem félünk, ha hegyek omlának is a tenger közepébe*“ (XLVI. zsoltár 3. v.), ennek a zsoltárnak átírása a hatalmas ének: „*erős várunk nekünk az Isten*“. A nagy ablak mellett kétoldalt *Isten megbékélésének két sugárzó jele*: egyikfelől az *ószövetségi szivárvány* az özönvíz után (I. Mózes 9:8—13), másikfelől a *betlehem-i csillag*, amely megáll a ház felett, melyben Krisztus született (Máté 2:2. és 9).

A végső karzat azt a gondolatot akarja szívünkbe vésni, hogy térjünk meg bűneinkből, amíg nem késő. Ragaszkodjunk az Örökkévaló Istennek Krisztusban megjelent kegyelméhez, amíg el nem jön az utolsó ítélet.

*

Az *úrasztala körül* a karzatok homlokzata az úrvacsora szereztetési igéit hordozza. A *férfiak karzatán* az oszlop felett *szőlőkoszorúban a kehely*, alatta ez a felírás: „*E pohár amaz új testamentum az én vérem által.*“ A *nők karzatának* homlokzatán *búza-*

kalász-koszorúban a magyar kenyér, alatta ez a felirat: „Ez az én testem, mely ti érettetek megtöretik.” A végső karzaton, a bűnbánat karzatán az oszlop felett a Krisztus töviskoronája, vércseppekkel áztatva, s alatta ez a felírás: „Az Úrnak halálát hirdessétek, amíg eljövend.”

Hozzátartozik ehhez a csoporthoz az a *három nagyobb szövegfelírás*, ami a három főpiller oldalán írva van. Az egyik a *tízparancsolat* (II. Mózes 20 : 1—17), mint az Ószövetség foglalatja. Vele szemben a *királyi parancsolat Isten és felebarátaink szeretetéről* (Márk 12 : 29—31), s az *Isten igaz imádásáról* (János 4 : 24), mint az Újszövetség kivonata, s közül az *Úr imádsága* (Máté 6 : 9—13), mely a szószékkel szemben van, jelezve azt az örök igazságot, hogy református istentisztelet ott van, ahol *igehirdetés és szívből való imádkozás* hangzik, s a törvényt — úgy az ótestamentomi, mint az újtestamentomi törvényt — csak az Igét hallgató és imádkozó szív tudja befogadni.

A három nagy felirat felett és a szószék felett a magasba ívelő *négy keskeny ív* összetalálkozik és négy nagy mezőre osztja a *kupolát, amely a csillogos eget, a kiterjesztett erősséget ábrázolja*, s csodálatos színezéssel egyre világosabb és fényesebb lesz, amint felfelé emelkedik, s a kupolát is merész lendülettel viszi a magasságok felé. A *négy keskeny mező szintén szimbolikus értelmű*. A *szószék felett*, ahol az Ige magvetése folyik, a *gabonaszálak* tornyosulnak egymás fölé az egekig, jelezve, hogy az Ige

tiszta magja terem majd olyan sziveket, amelyek érett gabonaként takaríttatnak a mennyei csűrbe. *A tizparancsolat felett a tenger halai* törnek az ég felé, jelezve, hogy olyan néma hallgatással és megadással, engedelmességgel kell fogadnunk és betöltetnünk a nagy törvényt. *A Miatyánk felett a szőlőtőke* dúsan termő vesszeje szökell az ég felé, jelezve, hogy igazán imádkozni csak az tud, aki az élő tőkéből sarjadott. *A szeretet királyi parancsolata felett galambok* serege repül az ég felé, jelezve, hogy a szeretet parancsát csak azok tudják betölteni, akik szelídek, mint a galambok.

De másfelől *más értelmük is van* ezeknek: a fűvek legnemesebbje: a termő kalász, a fák legszelídebbje: a termő venyige. A madarak legszelídebbje: a galamb-sereg, a vízi állatok legszelídebbje: a néma halak sokasága: *az egész teremtett világból, ami szelíd és legnemesebb, tör az ég felé* és az egész teremtett világ hirdeti az élő Isten dicsőségét.

*

Ha hozzávesszük mindehez azt a szép, *stilszerű, kovácsolt vasmunkát* úrasztala-kerítésen, ajtókon, világítóttesteken, azt a gyönyörű *fajaragást*, amely a szószéket, úrasztala kerítését, a padokat díszíti, s hozzávesszük azt az ízléses *kifestését a templom padjainak* és padozatának, az egész templom megújult és összhangzó belső szépségét, megelevenednek a zsoltár igéi: „*Jobb egy nap, Uram a te házában, hogynem ezer nap egybütt.*“

Nem is lehet szebb óhajtásunk, mint, hogy a debreceni református gyülekezet fogadja szívébe ezutánra is a megújult, az eredeti alakjában visszaállított, tehát reformált Kossuth-utcai templomot. Fogadja szívébe mindazt az Igét, amit itt képen és írásban írva talál, mert *mi nem festettük a templomot, hanem beszélő képeket írtunk rá*, amelyek csak a Bibliát nem ismerő szívnek némák, de kibeszélhetetlen szépségeket mondanak azoknak, akik a Biblia lapjainak meghitt, régi ismerősei. Teljenek meg tehát a szívek is ezekkel az Igékkel és ezekkel a képekkel, hogy egyszer majd mi is megállhassunk az örök ítéletkor, az utolsó ítélet napján, alázattal meghajolva Krisztus pásztorbotja előtt, úgy, mint ahogyan azt itt szimbólikusan kiábrázolva látjuk.¹

¹ A *Kossuth-utcai egyházzrész* közli, hogy a belső díszítés szimbolikus bibliai képei témáinak összeállítására és az egész díszítésnek református egyházművészeti szempontból való irányítására *Dr. Csikesz Sándor* debreceni egyetemi szakprofessort kérte fel. A belső díszítés művészi terveinek a fenti összeállítás alapján való elkészítésével és kivitelezésével *Haranghy Jenő* kiváló festőművészt, egyházunk tagját bízta meg.

DEBRECENI EGYETEM KÖNYVTÁRA

13245 / 1958